

רַבְּנוּ מֹשֶׁה בֶּן מִיָּמוֹן ✦ מְשֻׁנָּה תוֹרָה

”בְּשֵׁם יי אֵל עוֹלָם”

רַבְּנוּ מֹשֶׁה בֶּן מִיָּמוֹן

סֵפֶר

מִשְׁנַת תּוֹרָה

”הַמִּקְבִּיעַ לַתּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה בְּלֵה”

כַּרְךְ ד: ספרי המשפט והשלטון

נְזָקִים ✦ קִנְיָן ✦ מִשְׁפָּטִים ✦ שׁוֹפְטִים

מִהַדוּרַת מוֹפֵת מְבֹאֲרֶת, מְגַהֶת וּמְדַיֶּקֶת עַל פִּי כְּתָבִי יָד,

בְּצֶרֶף מִפְּתוּחוֹת

מִהַדִּיר וְעוֹרֵךְ רֵאשִׁי: יוֹחָאִי מִקְבִּילִי

עוֹרְכֵי מִשְׁנָה: יַחִיאֵל קֶאֶרָה, רוֹעִי דוּבְקִין וּמְכוֹן ”מִשְׁפָּטֵי אֶרֶץ”

מִפְּעַל מִשְׁנַת תּוֹרָה

בְּהוֹצָאת יִשִׁיבַת ”אֹר וִישׁוּעָה” וּמְכוֹן ”מִשְׁפָּטֵי אֶרֶץ”

מפעל משנה תורה

לשחזור נוסח המקור ולביאורו

מהדיר מבאר ועורך ראשי: יוחאי מקבילי
עורכי משנה: ד"ר יחיאל קארה, רועי דובקין ומכון "משפטי ארץ"
עורך משנה (נוסח): הלל גרשוני

עיצוב ועימוד: דוד הלל, רשימו

עיצוב כריכה: שוהם

הפקה: יצחק וייספיש

מסת"ב 978-965-7414-07-1 ISBN

מהדורה ראשונה, גודל בינוני

טבת תשע"ב

נדפס בישראל

ספר זה יוצא לאור בסיוע משרד התרבות והספורט, מנהל התרבות

©

כל הזכויות שמורות לעורך הראשי ולמכון "משפטי ארץ", עפרה (ע"ר)

בעריכת ספר זה הושקעו מומן רב ויגיעה רבה. על כן, לפי דין תורה, ולהבדיל, לפי החוק הבינלאומי, אסור לשכפל, להעתיק, לצלם, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לסדר או לקלוט בכל דרך ובכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר, כל חלק שהוא מתוכן ספר זה. וכבר כתבו והורו גדולי ישראל בכל הדורות, שהעובר על אזהרה זו ומסיג גבול המדפיסים עובר על איסור גזל, ואסור לקנות ממנו. השימוש במהדורה זו באחד מן האופנים הללו מותר רק ברשות מפורשת בכתב מבעלי הזכויות, "ושארית ישראל לא יעשו עוולה".

הוצאת ישיבת "אור וישועה" ומכון "משפטי ארץ" בשיתוף עם "ארץ חמדה"

כתובת: פינת טרומפלדור-חניטה, נווה-שאנן, חיפה, מיקוד: 31034

אתר הספר המלווה מהדורה זו: www.mishnetorah.com

דוא"ל להרשמה לקבלת עדכונים ועזרי לימוד: rambam4u@gmail.com

טלפון: 077-4167003, פקס: 04-8121043

תרומות או בקשות לשימוש במהדורה זו נא להפנות לאחת מן הכתובות הללו.

דוא"ל לשאלות הלכתיות למכון משפטי ארץ: info@dintora.org

"מפעל משנה תורה" מעודד שימוש במהדורה זו לפיתוח אמצעים ללימוד "משנה תורה" וביאורו.

תיקוני טעויות והצעות לשיפור יתקבלו בברכה בדוא"ל: rambam4all@gmail.com

"דָּרְשׁוּ מֵעַל סֵפֶר יי וּקְרָאוּ, אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִעְדְּרָה"
(ישעיה ל"ד, ט; מובא בהלכות קידוש החודש י"ט, ט)

"כִּי מִלֵּאָה הָאֲרֶזְךָ דָּעָה אֵת יי כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים"
(ישעיה י"א, ט; מובא בסוף משנה תורה)

חיים. וְכֹל אֵלֶּה מְקַלִּים עַל הַקְּרִיאָה וְהַלְמוּד בּוֹ,
בִּין בְּעִיּוֹן בִּין בְּשֵׁנוֹן.

הַבְּאוּר מֵיַעַד לְכֹל. מִחֻשְׁבָּה רַבָּה שְׁקֵעָה בּוֹ כְּדִי
שִׁיחָה פְּשׁוּט גַם לְמַתְחִיל, וְיַחַד עִם זֹאת מוֹעֵט
הַמְּחִזֵּק אֶת הַמְּרַבֵּה, עַד שֶׁגַם מִי שֶׁבָּקִי בְּמִשְׁנַת
הַמְּרַבֵּים יְכוֹל לְהַכִּיר בְּחִין עֲרֻכּוֹ. מִלֵּאכַת הַבְּאוּר
נֶעֱשְׂתָה עַל יְדֵי מְמַחִים בְּמַגֵּן תַּחֲוִמִּים, וְהוּא
מֵיַעַד לְהַעֲנִיק לְקוֹרָא הַבְּנָה יְסוּדִית וּמְקַפָּת,
שֶׁבְּכֹחָהּ לְהִיּוֹת תְּשֻׁתִית מְנַחֵה בְּכֹל לְמוֹד.

מִשְׁנַתוֹ הַשְּׁלֵמָה וְהַסְדוּרָה שֶׁל הַמְּרַבֵּים מְסִיעַת
לְאָדָם לְלַמֵּד אֶת יְסוּדוֹתֶיהָ הַעֲקָרִיִּים שֶׁל
הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה כְּלָה בְּתַקוּפָה קִצְרָה. הַכֶּרֶת
שֶׁבִּילֵי הַהֲגוּת, שֶׁשְׁעָרֵיהֶם מְדַע וְאַהֲבָה, מוֹבִילָה
לְתַכְלִיתֵם שֶׁל הַחַיִּים, חַיֵּי אֲמַת שֶׁל הַכֶּרֶת
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַבְּנָת דְּרָכּוֹ בְּמַצִּיאוֹת
הַנְּגִלִית לְעֵינֵינוּ. עֲצַמַת הַחַיִּים וְנִצְחִיּוֹתָם הִיא
בְּהִלְכָה מְעִשִׂית בְּדַרְכֵינוּ, בְּטַהֲרַת הַגּוּף וּבְקִדְשַׁת
הַנֶּפֶשׁ.

שְׁמוֹ שֶׁל הַסֵּפֶר, "מִשְׁנַת תּוֹרָה", שֶׁהוּא כְּשֵׁמוֹ
שֶׁל סֵפֶר הַתּוֹרָה הַמִּיחָד שֶׁנִּצְטוּ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
לְכַתֵּב לְעַצְמָם, מִשְׁקַף אֶת יְעוּדוֹ בְּמִלּוּא הַדְּרוֹ:
סֵפֶר מַלְכוּת הַבָּא לְהַשִּׁיב לְעַמְּנוּ תַּפְאָרַת יְמֵי
קִדְשׁ. הַלּוּמֵד בְּסֵפֶר וְהוּא מְלוּוֶה בְּכֹל עַת יִזְכֶּה
לְהַכִּיר אֶת סוּד קַסְמֵם שֶׁל הַחַיִּים הַיְּהוּדִיִּים וְאֵת
מִלּוּא הַדָּר כְּבוֹדָהּ שֶׁל תּוֹרָה, כְּפִי שֶׁהִיא עֲתִידָה
לְשׁוּב בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. יְהִי רַצוֹן שֶׁיִּגְיַעוּ יָמֵים
וְתַעֲשִׂינָה כָּל הַהֲלָכוֹת שֶׁבְּסֵפֶר זֶה לְמַצִּיאוֹת
חַיָּה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל בְּאֲרֶצוֹ, אֲשֶׁר תֵּאִיר אֶת
הָעוֹלָם כְּלוֹ.

וְאוֹלָם שְׁכָרָם שֶׁל הַלּוּמֵדִים, שֶׁהִכִּינוּ אֶת עַצְמָם
לְקִרְאָת שְׁעָה גְדוֹלָה זוֹ, אֵינּוּ רַק לְעֵתִיד לְבוֹא.
לְמוֹד מְקִיף שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה יֵשׁ בּוֹ כְּדִי
לְהַעֲמִידֵנוּ עַל הַדְּרָךְ הַרְּאוּיָה שֶׁהַתּוֹרָה דוֹרְשֶׁת
מֵאֲתָנוּ לְלַכֵּת בָּהּ וְעַל חוֹבַתְנוּ לְעַצֵּב אֶת חַיֵּינוּ
מֵתוֹד אֲמוּצָה שֶׁבִּילֵי הַהֲגוּת שֶׁל הַהֲלָכָה כְּלָה
בְּכֹל עַת וּבְכֹל מְקוֹם.

סֵפֶר "מִשְׁנַת תּוֹרָה" הַמְּגִשׁ לְפִנֵּיךְ
הוּא אַחַת מִיִּצְרֵי הַמּוֹפֵת שֶׁבְּנִכְסֵי הַרוּחַ שֶׁל
עַם יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ הַחֲבוּר הַגְּדוֹל, מִלֵּא הַעֲזוֹ וְהַחֲזוֹן,
שֶׁחֲבַר הַנֶּשֶׁר הַגְּדוֹל, הַמְּרַבֵּים, לְתוֹעֵלַת כָּל
יְהוּדֵי. הַסֵּפֶר מְקִיף אֶת כָּל הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה
בְּמַרְכּוֹ, מְבַרְרַת וּמְלַטְשֶׁת כְּפִי שֶׁלֹּא נֶעֱשָׂה מִיּוֹם
מִתּוֹ תּוֹרָה בְּהַר סִינַי.

מִיּוֹם שֶׁיֵּצֵא לְאוּר וְעַד הַיּוֹם, עֶבֶר הַחֲבוּר
שְׁבוּשִׁים וְשִׁנּוּיִים רַבִּים, מֵהֶם בְּיַדְעִינוּ מֵהֶם שֶׁלֹּא
בְּיַדְעִינוּ. מִשּׁוּם כֵּן, הַדְּפוּסִים הַמְּצוּיִים בְּיַדְנוּ
מִלֵּאִים שְׂגִיאוֹת רַבּוֹת עַד אִין מְסַפֵּר, שְׁבוּשִׁים
וְהַשְּׁמָטוֹת מִחֻמַּת הַצְּנוּרָה הַנוֹצְרִית, תְּקוּנֵי
עֲרִיכָה שֶׁל מְעִתִּיקִים עַמִּי אֲרָצוֹת וּמְדַפְּסִים
שֶׁנּוֹקְשׁוּ וְנִלְכְּדוּ בְּעַקְבֵיהֶם, וְהַחֲבוּר, שֶׁיֵּצֵא מִזְּקַק
מִתַּחַת יְדֵי הַמְּרַבֵּים, הַשְּׁתַּנָּה עַד לְבִלִּי הַכֶּר.

הַמְּהַדְרָה הַמְּדִיקַת וּמִלֵּאֵת הַהֲדָר שֶׁלְּפִנֵּיךְ
הִיא פְּרִי עֵמֶל שְׁנַיִם הַרְּבָה שֶׁהַשְּׁקִיעוֹ בַּה חֲכָמֵי
אֲרֶז יִשְׂרָאֵל, וְרֹאשׁ לְכֹלֶם הַרְּב יוֹסֵף קֹאפֶח
זַ"ל, שֶׁהַתְּאֵמָנוּ לְהַגִּיעַ אֶל הַנִּסְחַ הַמְּקוּרִי
שֶׁיֵּצֵא מִתַּחַת יְדֵי הַמְּרַבֵּים עַל פִּי כְּתָבֵי הַיָּד
הַעֲתִיקִים וְהַמְּדִיקִים שֶׁל הַחֲבוּר. יְחִידוֹ שֶׁל
הַנִּסְחַ שֶׁבְּמַהֲדוּרַת הַמּוֹפֵת הַזֹּאת הוּא בְּכַוֵּנֶם כָּל
מָה שֶׁנֶּעֱשָׂה עַד כֹּה בְּנִסְיוֹן לְשַׁחֲרֹךְ אֶת הַנִּסְחַ
הַמְּקוּרִי וּבְהַגְשָׁתוֹ לְקוֹרָא, בְּתַפְלָה כִּי קִרְבְּנוּ
לְאֲשֶׁר רָאָה בְּחֻזְנוֹ רַבְּנוּ הַמְּרַבֵּים.

הַבְּאוּר הַמְּלוּוֶה אֶת הַהֲלָכוֹת נּוֹעַד לְפָרֵשׁ אֶת
הַמִּלִּים הַקְּשׁוֹת וְאֵת עֵנֵי הַהֲלָכָה, לְמַעַן יִרוּץ
הַקּוֹרָא בּוֹ. יְחִידוֹ שֶׁל הַבְּאוּר הוּא בְּהַצְמַדוֹת
הַנֶּאֱמָנָה לְדַעַת הַמְּרַבֵּים בְּכֹל רַחְבֵי מִשְׁנַתוֹ
בְּקַעֲזוֹר וּפְשׁוּטוֹת בְּכֹל הַלְּכָה, עַד כִּמָּה שֶׁיִּדְנוּ
מַגְעַת. הַכּוֹתְרוֹת הַרְּאשִׁיּוֹת וְכּוֹתְרוֹת הַמִּשְׁנָה,
יַחַד עִם הַהַקְּדָמוֹת, הַסְּפּוּמִים, הַטְּבִלָּאוֹת
וְהַמְּפַתְחוֹת הַמְּפָרְטִים, מְסַפְּקִים לְקוֹרָא תְּמוּנָה
כְּלִלִית עַל הַנוֹשֵׂא וּמֵאֲפָשְׂרִים לוֹ לְאַחֲזוֹ בְּכִלְלֵי
הַהֲלָכָה. הַאִיּוּרִים וְהַנְּסָפְחִים עוֹשִׂים אוֹתָהּ תּוֹרַת

אָנוּ תַּפְלָה כִּי סִייעַ אֱלֹהֵי יְלוֹנוּ לְהַצְלִיחָה בְּמִשְׁיָמָה נִשְׁגָּבָה וְרַבַּת הוֹד זוֹ.